

Nd.

65. Nefndarálit

um frv. til l. um bændaskóla.

Frá landbúnaðarnefnd.

Frumvarp það, sem hér liggur fyrir, mun að fyrirlagi landbúnaðarráðherra hafa verið undirbúið af skólastjórum bændaskólanna og samið í samráði við ráðherrann.

Með bændaskólalögunum frá 1907 var horfið að því ráði að skilja bóklega námið við bændaskólana frá því verklega. Var bóklegt nám eitt gert að skyldu, en nemendum í sjálfvald sett, hvort þeir stunduðu verknám eða ekki. Þessi breyting var þá gerð vegna þess, að aðsókn var orðin mjög lítil að bændaskólunum undir hinu elzta skipulagi, en þá voru skólarnir ársskólar og stóðu yfir tvö ár, og jöfnum höndum bóklegir og verklegir.

Árið 1930 var bændaskólalögunum breytt. Var þá nemendum gert að skyldu að stunda minnst 8 vikna verklegt nám vor og haust. Hér var stefnt að því að taka upp hina gömlu reglu, að gera verknám að skyldunámi við bændaskólana, þótt ekki væri krafizt meira en þessa 8 vikna námskeiðs.

Höfuðbreyting á bændaskólalögunum frá 1930, sem gerð er með þessu frumvarpi, er það, að bændaskólarnir eru nú gerðir að þriggja missira samfelldum skólum með skyldu til verknáms jafnhliða bóknáminu. Nefndin telur þessa höfuðbreytingu vera til bóta og telur, að nú sé sjálfsagt að auka verknámið við skólana á þann hátt, sem frumvarpið gerir ráð fyrir.

Þá ákveður frv., að skólabúin skuli rekin á kostnað ríkissjóðs. Samkvæmt núgildandi bændaskólalögum er aðeins heimilt að reka búin af ríkinu. Þessa breytingu telur nefndin eðlilega, þar sem rekstur skólabúanna verður að vera með talsvert öðru sniði, þegar 15—25 nemendur eiga að stunda verknám á skólabúunum allt árið. Telur nefndin, að ekki verði hægt að hafa með höndum svo viðtækt verknám á annan hátt en þann, að ríkið reki skólabúin.

Þar sem kennslutími, samkvæmt frv., verður allt árið, er svo ráð fyrir gert, að kennararnir hafi kennslu með höndum allt árið, að undanskildu eins mánaðar fríi að sumrinu. Þetta hefir það í för með sér, að hækka verður laun kennara við bændaskólana frá því, sem verið hefir, enda hafa þeir verið verr launaðir en hliðstæðir starfsmenn aðrir, t. d. kennarar við héraðsskólana. Frv. gerir ráð fyrir allmikilli launahækkun til kennaranna. Nefndin telur réttara, að launin verði ákveðin í launalögum, en ráðherra fái vald til þess að ákveða þau, þar til ný launalög verði sett.

Nefndin hefir orðið ásátt um að mæla með, að frv. verði samþykkt með eftirfarandi

BREYTINGUM.

1. Við 1. gr. Orðin „undirbúningsmenntun og“ í 1. málsg. falli burt.
2. Við 2. gr.
 - a. Önnur málsg. orðist svo:

Á búunum skal gera ýmsar hagnýtar tilraunir í jarðrækt, garðrækt, kynbótum og fódruv búfjár, svo og loðdýrarækt.
 - b. Í stað „fjölbreytilegust“ í 3. málsg. komi: fjölbreyttust.
3. Við 3. gr. Orðið „þess“ í niðurlagi 1. málsg. falli niður.
4. Við 4. gr. Greinin orðist svo:

Við hvorn skóla skulu vera skólastjóri og tveir fastir kennarar. Laun þeirra skulu ákveðin í launalögum. Ráðherra ákveður laun þeirra og hlunnindi þangað til ný launalög verða sett.

Heimilt er ráðherra auk þess að greiða hvorum skóla upphæð, er svarar allt að tveimur kennaralaunum, er sé varið til verklegrar og bóklegrar kennslu.

Skólastjóri ræður aukakennara, með samþykki landbúnaðarráðuneytisins, til að annast þessa kennslu.

Njóti kennarar landsnytja og afnota peningshúsa, gjaldi þeir fyrir það leigu.

Fastir kennarar skulu eiga þess kost, einu sinni á hverjum 6 árum, að fá 4 mánaða frí til utanfarar, til þess að kynna sér framfarir og nýjungar í landbúnaði.

Fastir starfsmenn skulu hafa mánaðarfrí ár hvert.

5. Við 5. gr. Niðurlag greinarinnar, „og komi að vorlagi til hans“, falli niður.
6. Við 6. gr. b.-liður orðist svo: Að hann hafi unnið að almennum landbúnaðarstörfum að minnsta kosti 2 ár eftir að hann varð 12 ára.
7. Við 7. gr. Í stað orðanna „Í báðum deildum skal ennfremur kenna“ komi: Ennfremur skal kenna.
8. Við 9. gr. Aftan við fyrri málsg. bætist: Þó skerðir það ekki rétt þeirra manna, sem tekið hafa próf eftir hinum eldri bændaskólalögum, til þess að bera það nafn.
9. Við 14. gr. Í stað „1937“ komi: 1938.

Alþingi, 26. okt. 1937.

Bjarni Ásgeirsson,
form.

Steingrímur Steinþórsson,
fundaskr., frsm.
Pétur Ottesen. Emil Jónsson.

Jón Pálmason.